

มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ซึ่งกระทำโดยกลุ่มบุคคลหรือนิติบุคคล

สัตว์นั้นถือเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกนึกคิดและสามารถเคลื่อนที่ได้เองอย่างที่ความต้องการมีความต้องการด้าน อากาศ น้ำ อาหาร มีการสืบพันธุ์ รวมทั้งมีความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ตลอดจนความเจ็บปวดรวดร้าวได้เช่นเดียวกับมนุษย์ ฉะนั้นสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมก็ย่อมจะได้รับผลกระทบจากการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมนั้นเสมอเช่นเดียวกับความเจ็บปวดต่างๆที่มนุษย์สามารถมีได้ โดยสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมนั้นจะได้รับความเสียหายที่แตกต่างกันออกไปตามรูปแบบของการทารุณกรรมที่ได้เกิดขึ้นกับตัวสัตว์ดังกล่าว ซึ่งความเสียหายนั้นอาจจะมีมากหรือน้อยตามความร้ายแรงแห่งการทารุณกรรมนั้นเอง ซึ่งในปัจจุบันนี้เมื่อหลายประเทศได้มีความตระหนักถึงสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของสัตว์ ทำให้เกิดแนวคิดในการที่จะกำหนดมาตรการทางกฎหมายมาใช้ในการคุ้มครองป้องกันการทารุณกรรมสัตว์โดยถือเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่ประเทศต่างๆได้นำมาใช้เพื่อแก้ไขในส่วนของปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ที่เกิดขึ้น ซึ่งมาตรการทางกฎหมายที่ถูกนำมาใช้ในได้แก่ มาตรการทางกฎหมายอาญา โดยเป็นการกำหนดให้การทารุณกรรมสัตว์ถือว่าเป็นการกระทำที่เป็นความผิด และผู้กระทำการดังกล่าวต่อสัตว์จะต้องได้รับโทษทางอาญาตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอันได้แก่ โทษจำคุกและหรือโทษปรับ ซึ่งเรียกว่า “ความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์” (Animal Cruelty Offences) โดยจะเรียกบทบัญญัติในลักษณะนี้และที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติในลักษณะดังกล่าวว่า “กฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์” (Animal Cruelty Law, Anti-Cruelty Law or Prevention of Cruelty to Animal Law) โดยปัจจุบันประเทศส่วนใหญ่ในโลกได้มีการกำหนดบทบัญญัติมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ขึ้นมาบังคับใช้โดยเฉพาะด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งในส่วนของประเทศไทยนั้น ในอดีตได้มีการบัญญัติถึงการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ไว้ในกฎหมายหลากหลายฉบับ อาทิ ประมวลกฎหมายอาญาซึ่งได้มีบัญญัติความผิดอันเกี่ยวกับการกระทำต่อสัตว์ไว้ในภาคความผิดลหุโทษตามมาตรา 381¹ และมาตรา 382² พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535³ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

¹ มาตรา 381 ผู้ใดกระทำการทารุณต่อสัตว์ หรือฆ่าสัตว์โดยให้ได้รับทุกขเวทนาโดยไม่จำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

² มาตรา 382 ผู้ใดใช้สัตว์ให้ทำงานเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร เพราะเหตุที่สัตว์นั้นป่วยเจ็บ ชรา หรืออ่อนอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

³ พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535.

พ.ศ. 2532⁴ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535⁵ เป็นต้น จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2557 ประเทศไทยได้มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองสัตว์ขึ้น โดยบัญญัติเป็นพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557⁶ แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยก็ยังเป็นประเทศที่ถือได้ว่ามีพฤติกรรมทารุณกรรมสัตว์ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ป่า สัตว์เลี้ยง สัตว์ไม่มีเจ้าของ สัตว์ทดลอง และสัตว์เศรษฐกิจ รวมถึงถูกจัดเป็นประเทศที่สุนัขและแมวจรจัดอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลให้เกิดการร้องเรียนจากประชาชนคนในชาติรวมถึงนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นจำนวนมากในแต่ละปีจนเป็นเรื่องที่มีรายงานข่าวทั่วโลกถึงการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ในประเทศไทย จนทำให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงอย่างมากแก่ประเทศไทยในด้านนโยบายการคุ้มครองสัตว์ จนประเทศไทยเคยถูกองค์กร Born Free Foundation ซึ่งเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในประเทศสหราชอาณาจักรได้ทำการจัดลำดับให้เป็นประเทศที่พบการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ในลำดับที่ 5 ของโลกมาแล้ว⁷ รวมทั้งเคยมีการคว่ำบาตรทางการค้าจากประเทศคู่การค้าของประเทศไทยมาแล้วอีกด้วย โดยเฉพาะจากการที่องค์กร Born Free Foundation ได้มีการส่งหนังสือร้องเรียนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยได้มีการแจ้งให้ทราบถึงพฤติกรรมทารุณกรรมสัตว์ในสวนสัตว์สาธารณะไม่ว่าจะเป็นของภาครัฐและเอกชนจำนวนถึง 15 แห่งในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2548 หรือกรณีที่องค์กรอนุรักษ์ธรรมชาติจากประเทศสหราชอาณาจักรภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Care for the Wild International หรือ CWD) เปิดเผยเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2551 ว่าเจ้าหน้าที่ของ CWD ได้เข้าไปเก็บข้อมูลเรื่องเสือที่วัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งใช้เวลา 2 ปี พบว่ามีเสือประมาณ 15 ตัวอาศัยอยู่ด้วยกันที่วัดในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ที่อยู่อาศัยอันไม่ได้มาตรฐานการเลี้ยงดู และมีการจัดการอย่างโหดร้ายทารุณ โดยเสือไม่เพียงแต่จะไม่ได้รับอนุญาตให้เดินไปมาอย่างมีอิสระเท่านั้น แต่กลับถูกกักกักขังเป็นเวลา 20 ชั่วโมงต่อวัน โดยต้องอยู่ในกรงคอนกรีตที่เล็กและแคบ และพื้นที่ของกรงในวัดนั้นมีขนาดได้เพียง 31.5 ตารางเมตร ถึง 37.5 ตารางเมตร ซึ่งกรงขนาดดังกล่าวเห็นได้ว่ามีพื้นที่น้อยกว่าขนาดกรงที่ถูกโฆษณาไว้ว่ามีขนาดใหญ่อย่างน้อย 500 ตารางเมตร ต่อเสือหนึ่งคู่หรือต่อแม่เสือและลูก อีกทั้งปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของวัดมักทุบตีเสือโตเต็มวัยและลูกเสือด้วยไม้และแท่งเหล็กอย่างเป็นประจำอีกด้วย ส่งผลให้เสือเหล่านี้ต้องทรมานกับปัญหาต่างๆทั้งด้านร่างกายและด้านพฤติกรรม ซึ่งรวมถึง

⁴ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2532.

⁵ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 .

⁶ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557.

⁷ สมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทยและวิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต. (2550).

“โครงการสมุดปกขาว เปิดเผยสถานการณ์การทารุณสัตว์ในประเทศไทย”.

อาการเดินกระเผลก โคร่งกระดูกผิครูป ตลอดจนมีพฤติกรรมการทำซ้ำ อาทิ การเดินวน และการทำร้ายร่างกายตนเอง ประกอบกับเรื่องสภาวะการขาดแคลนโภชนาการของสัตว์ และการดูแลรักษาจากสัตวแพทย์ที่ไม่พอเพียง ทำให้กรณีดังกล่าวได้มีการมีการเสนอแนะให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เข้ายึดเสื่อที่ทางวัด(มูลนิธิวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน)ครอบครองโดย ผิดกฎหมายเนื่องจากมิได้รับอนุญาตให้ครอบครองสัตว์ดังกล่าวและมีใช้สวนสัตว์แต่อย่างใด และนำสัตว์ส่งไปยังศูนย์อนุรักษ์สัตว์ป่าที่ซึ่งสามารถจัดหาที่อยู่และสามารถดูแลสัตว์ได้อย่างเหมาะสมต่อไป รวมทั้งกรณีของสวนสัตว์พาด้า ซึ่งเป็นสวนสัตว์ขนาดเล็ก ซึ่งตั้งอยู่ที่ชั้น 6-7 ของห้างสรรพสินค้าพาด้า สาขาปิ่นเกล้า ในเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร บริเวณแยกบรมราชชนนี โดยจดทะเบียนนิติบุคคลอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2527 โดยปัจจุบันสวนสัตว์แห่งนี้ได้ถูกรื้อเรียนจากกลุ่มคนรักสัตว์ร่วมมือกับหลายๆ องค์กรได้มีการเสนอรายชื่อประชาชนไทยกว่า 35,000 รายชื่อเสนอต่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชเพื่อถอนใบอนุญาตการขอจัดตั้งเป็นสวนสัตว์เพื่อรื้อเรียนในเรื่องปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ เช่น ปัญหาพื้นที่เลี้ยงดูคับแคบ สัตว์ไม่ได้รับแสงอาทิตย์ รวมถึงปัญหาความถ่ายเทของอากาศและปัญหาอื่นๆ นอกจากนี้ในส่วนของกรกระทำการทารุณกรรมต่อสัตว์ซึ่งเกิดโดยกลุ่มบุคคล หรือเรียกได้ว่าเป็นการกระทำร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ไม่ว่าจะเป็บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล กล่าวคือ บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปต่างได้มีการกระทำโดยมีเจตนา ตลอดจนการกระทำที่ร่วมกัน ในขณะที่กระทำความผิดขึ้น ทั้งนี้ผลแห่งการกระทำนั้นย่อมจะทำให้สิ่งที่ไม่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของกลุ่มบุคคลดังกล่าว ซึ่งก็คือเหล่าสัตว์ทั้งหลายเกิดความเสียหาย หรือความสูญเสียที่รุนแรงขึ้นกว่าการกระทำโดยบุคคลเพียงคนเดียว อาทิ การร่วมกันทำร้ายสุนัข หรือการนำสัตว์มาต่อสู้กัน (Animal Fighting) (ซึ่งเป็นที่เข้าใจและยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์อย่างหนึ่ง) เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้อาจทำให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมาด้วยได้เช่นกัน อาทิ ปัญหาการพนันวัวชน⁸ ปัญหาการพนันโดยการนำสุนัขเข้ามาต่อสู้กัน (Dogfight) หรือปัญหาการพนัน โดยการชนไก่ที่มีขอบด้วยกฎหมาย (Cockfighting)¹⁰ หรือปัญหาการค้าสัตว์ข้ามชาติ อาทิ การค้าสุนัขและแมวจากประเทศไทยไปยังประเทศจีน หรือเวียดนาม ซึ่งมีการขนย้ายโดยการนำมาขังไว้ในกรงแคบๆอีกทั้งงด

⁸ สวนสัตว์พาด้าควรแก่เวลาปิดตำนานแล้วจริงหรือ. (2557, 27 กันยายน). *โพสต์ทูเดย์*.

⁹ ตะลึงเงินพนันพื้นบ้านสะพัดนับแสนล้าน ทั้งไก่ชนเหนือ-วัวชนปักษ์ใต้-บั้งไฟอีสาน ชี้เลิกยาก-คุมประโยชน์การเมือง-อิทธิพล. (2555, 4 กันยายน). *ศูนย์ข่าว TCIJ*, หน้า 11.

¹⁰ ไบปม “ไก่ชน” ผิดกฎหมายคุ้มครองสัตว์หรือไม่. (2558, 9 พฤษภาคม). *ไทยรัฐ*.

อาหารและน้ำ¹¹ ซึ่งจะมีการแบ่งหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบในรูปของขบวนการในการขนย้าย สัตว์ข้ามชาติโดยผิดกฎหมาย อาทิ ผู้ที่ทำหน้าที่สั่งการ ผู้ล่าหรือผู้จัดหาชิ้นส่วนสัตว์ ผู้ขนย้าย รวมถึงผู้นำออกขายในตลาดมืด เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นการกระทำใน รูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ(Organized Crime) ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของ ประเทศ อีกทั้งหากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขอย่างทันท่วงทีแล้วย่อมจะทำให้เครือข่าย องค์กรเหล่านี้มีความเข้มแข็ง ซึ่งจะทำให้การปราบปรามนั้นยิ่งกระทำได้ยากตามไปด้วย และผล กำไรที่ได้นั้นอาจมีการนำไปเป็นทุนในการสนับสนุนการประกอบอาชญากรรมอย่างอื่นหรือการ ก่อการร้าย อันจะทำให้บั่นทอนความมั่นคงของชาติไปโดยปริยาย

เมื่อกล่าวได้ว่ากฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์นั้น ถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่มี บทบัญญัติที่สำคัญอย่างยิ่งต่อบรรดาสัตว์ต่างๆที่อยู่ภายใต้การบังคับใช้ของกฎหมายดังกล่าวนี้ เนื่อง ด้วยกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์นั้นเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อห้ามมิให้บุคคลมีการ กระทำใดๆ อันเป็นผลทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมานโดยไม่จำเป็นหรือโดยไม่มีเหตุอัน สมควร ซึ่งสาระสำคัญของกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ไม่ว่าจะเป็นประเภทของสัตว์ที่จะ ได้รับความคุ้มครอง ลักษณะของการทารุณกรรมสัตว์ วิธีการทารุณกรรมสัตว์ รวมไปถึง กระบวนการบังคับใช้กฎหมาย และบทลงโทษที่บัญญัติอยู่ในกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ของแต่ละประเทศในโลก ย่อมมีความเหมือนและแตกต่างกันออกไปในรายละเอียด โดยสามารถที่จะ นำมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ถึงระหว่างกฎหมายของต่างประเทศกับของประเทศไทยในเรื่องปัญหาการ ทารุณกรรมสัตว์ได้ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเรื่องการกระทำของกลุ่มบุคคลหรือนิติบุคคล

ในเรื่องการกระทำการทารุณกรรมสัตว์ของกลุ่มบุคคลหรือนิติบุคคลนั้น เห็นได้ว่าเป็น การกระทำที่ร้ายแรงอันส่งผลให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานจากการกระทำนั้นมากกว่าการกระทำ ของบุคคลเพียงคนเดียว หรือบุคคลธรรมดา กล่าวคือ ในกรณีของกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ลงมือกระทำ การทารุณกรรมสัตว์ต่อสัตว์โดยตรงในลักษณะที่เรียกได้ว่าเป็นตัวการร่วมกัน โดยนำ บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83 ในเรื่องตัวการมาปรับใช้แก่ความผิดฐานกระทำการ ทารุณกรรมสัตว์ด้วยตามผลของมาตรา 17 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งการกระทำต่อสัตว์ใน ลักษณะที่เรียกได้ว่าเป็นตัวการร่วมกันนี้ย่อมเป็นการเพิ่มความเสี่ยงในการเกิด อันตรายสัตว์อย่างชัดเจน เนื่องจากเมื่อเป็นการกระทำต่อเหยื่อโดยมีผู้ลงมือกระทำ

¹¹ ASTV ผู้จัดการออนไลน์. (2555). *เปิดเส้นทางค้าหมาข้ามโขงปลายทางสู่เวียดนาม*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก [http://www.manager.co.th/local/View News.aspx? New ID=9540000101639](http://www.manager.co.th/local/View%20News.aspx?NewID=9540000101639). [2559, 13 กันยายน]

การที่เพิ่มขึ้นแล้วย่อมจะเป็นการเพิ่มอัตราการเกิดอันตรายแก่เหยื่อแห่งการกระทำนั้น เพราะจะทำให้โอกาสในการที่เหยื่อจะทำการปกป้องตัวเองนั้นยิ่งทำได้ยากขึ้นไปด้วยตามจำนวนของผู้กระทำที่เพิ่มขึ้น กล่าวคือ การที่ผู้กระทำมีจำนวนที่เพิ่มขึ้นย่อมส่งผลให้การกระทำทำความผิดย่อมมีโอกาสเกิดง่ายขึ้น และเมื่อการกระทำทำความผิดนั้นมีโอกาสเกิดง่ายกว่าการกระทำของบุคคลเพียงคนเดียวแล้ว ก็จะส่งผลให้สัตว์นั้นมีโอกาสที่จะตกเป็นเหยื่อแห่งการทารุณกรรมที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ส่วนปัญหาเรื่องการกระทำของนิติบุคคลนั้นเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนั้นส่วนใหญ่แล้วได้เกิดมาจากนิติบุคคลที่มีการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ในการกระทำการอันเป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์แทบทั้งสิ้น ซึ่งถือเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นองค์กร โดยมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน ซึ่งเมื่อมีการกระทำของนิติบุคคลที่เป็นการทารุณกรรมสัตว์ขึ้น อาทิ ปัญหาพื้นที่เลี้ยงดูที่มีความคับแคบเกินไป ปัญหาสภาพแวดล้อมในกรงขังที่ไม่เอื้อต่อการใช้ชีวิตของสัตว์ หรือปัญหาการลักลอบค้าสัตว์ เป็นต้น การกระทำดังกล่าวของนิติบุคคลย่อมจะส่งผลให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน และเกิดแก่สัตว์เป็นจำนวนมากที่อยู่ในครอบครองของนิติบุคคลนั้นอีกด้วย อันถือได้ว่าเป็นการกระทำผิดต่อหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้นอย่างชัดเจน

2. ปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของกลุ่มบุคคลหรือนิติบุคคล

1) ผลกระทบที่เกิดแก่สัตว์

เมื่อกล่าวได้ว่าผลจากการถูกทารุณกรรมนั้นอาจทำให้สัตว์ดังกล่าวเกิดความซึมเศร้า สภาวะเครียด หรืออาการหวาดระแวง จนในที่สุดสัตว์ดังกล่าวอาจกลายเป็นสัตว์ที่ดุร้าย อยู่ร่วมกับสัตว์อื่นๆ ไม่ได้ และไม่อาจดำรงชีวิตตามธรรมชาติได้อีกต่อไป ซึ่งสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมนั้นจะได้รับความเสียหายที่แตกต่างกันออกไปตามรูปแบบของการทารุณกรรมที่ได้เกิดขึ้นกับตัวสัตว์ดังกล่าว ซึ่งความเสียหายนั้นอาจจะมีมากหรือน้อยตามความร้ายแรงแห่งการทารุณนั้นเอง ทำให้เห็นได้ว่าเมื่อผู้ลงมือกระทำที่มีเพิ่มมากขึ้นนั้นย่อมทำให้โอกาสในการที่สัตว์จะทำการปกป้องตัวเองนั้นย่อมทำได้ยากขึ้นตามจำนวนของผู้กระทำที่เพิ่มขึ้นและอาจส่งผลให้สิ่งที่ไม่ได้รับความเสียหายจากการกระทำดังกล่าว ซึ่งก็คือเหล่าสัตว์ทั้งหลายเกิดความเสียหายหรือความสูญเสียที่รุนแรงเพิ่มขึ้นตามจำนวนของผู้ที่กระทำการทารุณกรรมนั้นเอง หรือในกรณีการกระทำของนิติบุคคลที่เป็นองค์กรและมีระบบแบบแผนในการกระทำกรอย่างใดๆที่มากกว่าการกระทำโดยบุคคลธรรมดา ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัญหาการทารุณกรรมสัตว์โดยนิติบุคคลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนั้นส่วนใหญ่แล้วได้เกิดมาจากนิติบุคคลที่มีการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ในการกระทำการอันเป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์แทบทั้งสิ้น อาทิ สวนสัตว์ หรือมูลนิธิต่างๆที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ เป็นต้น โดยการ

กระทำของนิติบุคคลตามกฎหมายนี้ อาทิ ปัญหาการที่สัตว์ไม่ได้รับแสงอาทิตย์อย่างเพียงพอ ปัญหาการถ่ายเทของอากาศในสถานที่เลี้ยง ปัญหาพื้นที่เลี้ยงคู่ที่มีความคับแคบเกินไป หรือปัญหาสภาพแวดล้อมในกรงขังที่ไม่เอื้อต่อการใช้ชีวิตของสัตว์ เป็นต้น จึงย่อมส่งผลกระทบต่อสัตว์ที่ถูกกระทำให้ได้รับความทุกข์ทรมานทั้งทางด้านกายภาพรวมถึงจิตภาพอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะเวลาานาน อาทิ ทำให้สัตว์ดังกล่าวเกิดความซึมเศร้า สภาวะเครียด หรืออาการหวาดระแวง อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อสัตว์เป็นจำนวนมากอีกด้วย จนในที่สุดสัตว์ดังกล่าวอาจกลายเป็นสัตว์ที่ดุร้าย อยู่ร่วมกับสัตว์อื่นๆไม่ได้ และไม่อาจดำรงชีวิตตามธรรมชาติได้อีกต่อไป

2) ผลกระทบต่อสาธารณะ

ในด้านผลกระทบที่จะเกิดแก่สาธารณะนั้น เห็นว่านอกจากการแสดงออกของการทารุณกรรมสัตว์จะมีความสัมพันธ์กันกับการก่อการทารุณหรือละเมิดต่อบุคคลอื่นในสังคม ตามผลการศึกษาวิจัยของ Roman Glezer และคณะ ในปี 2002 แล้ว ยังปรากฏรายงานการวิจัยขององค์กร Federal Bureau of Investigation ที่ทำให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวก็อาจมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมได้อีกด้วย ซึ่งหากพฤติกรรมดังกล่าวมีการกระทำในลักษณะกลุ่มแล้ว โอกาสในการกระทำ ความผิดย่อมมีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นมากตามไปด้วย รวมทั้งอันตรายที่เกิดขึ้นกับเหยื่อจะมีความร้ายแรงสูงขึ้นด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวในข้างต้นอาจก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมาด้วยได้เช่นกัน อาทิ ปัญหาการพนัน โดยการนำสุนัขเข้ามาต่อสู้กัน (Dogfight) ปัญหาการพนันโดยการชนไก่ที่มีชอด้วยกฎหมาย (Cockfighting) หรือปัญหาการค้าสัตว์ข้ามชาติ อาทิ การค้าสุนัขและแมวจากประเทศไทยไปยังประเทศจีน หรือเวียดนาม โดยจะมีการแบ่งหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบในรูปแบบของขบวนการในการขนย้ายสัตว์ข้ามชาติโดยผิดกฎหมาย ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นการกระทำในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ อันส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ อีกทั้งหากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขอย่างทันท่วงทีแล้วย่อมจะทำให้เครือข่ายองค์กรเหล่านี้มีความเข้มแข็ง ซึ่งจะทำให้การปราบปรามนั้นยิ่งกระทำได้ยากตามไปด้วย และผลกำไรที่ได้ก็น่าจะมีการนำไปเป็นทุนในการสนับสนุนการประกอบอาชญากรรมอย่างอื่นหรือการก่อการร้าย อันจะทำให้บั่นทอนความมั่นคงของชาติไปโดยปริยาย ส่วนในกรณีของปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ที่กระทำโดยนิติบุคคลซึ่งส่วนใหญ่ได้เกิดมาจากนิติบุคคลที่มีหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ในการพิทักษ์สวัสดิภาพสัตว์ ทำให้เห็นได้ว่านิติบุคคลดังกล่าวนี้ได้การทำผิดต่อหน้าที่ตามวัตถุประสงค์เพื่อการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์อย่างชัดเจน อันส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ โดยเฉพาะสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ในประเทศไทย อีกทั้งส่งผลให้สัตว์ต่างๆที่อยู่ในความคุ้มครองของนิติบุคคลนั้นย่อมได้รับผลกระทบไปด้วย อันเป็นการทำให้สัตว์ที่ควรที่จะได้รับความคุ้มครองทั้งเรื่องการดำรงชีวิตและชนิดพันธุ์ โดยเฉพาะ

สัตว์บางชนิดอาจเป็นสัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายที่ล้าแล้วแต่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศของธรรมชาติแทบทั้งสิ้น รวมทั้งยังอาจก่อให้เกิดปัญหาการลักลอบค้าสัตว์ป่า หรือซากสัตว์ป่าข้ามชาติโดยผิดกฎหมายขึ้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นการกระทำในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสัตว์ให้ได้รับความทุกข์ทรมานจากการกระทำในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นจำนวนที่มากกว่าการกระทำการทารุณกรรมสัตว์โดยทั่วไปอย่างมาก ทั้งนี้ นอกจากจะทำให้ประเทศชาติสูญเสียทรัพยากรสัตว์อันถือเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ทรงคุณค่าแล้ว ยังอาจส่งผลให้ต่างชาติทำการคว่ำบาตรทางการค้ากับประเทศไทยได้อีกด้วย

3. ปัญหาบทบัญญัติในการลงโทษ

เมื่อตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มีเพียงบทบัญญัติมาตรา 20 ที่ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร โดยหากผู้ใดกระทำการโดยฝ่าฝืนมาตราดังกล่าว จะต้องระวางโทษตามมาตรา 31 ที่กำหนดให้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เท่านั้น โดยยังไม่มีบทบัญญัติเป็นบทบัญญัติเฉพาะหรือบัญญัติบทลงโทษโดยเฉพาะสำหรับความผิดของบุคคลที่ร่วมกันกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ หรือความผิดของนิติบุคคลที่กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ดังเช่นในต่างประเทศ อาทิ ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ ของประเทศออสเตรเลีย ที่ได้มีพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ที่ได้กำหนดบทลงโทษแก่กลุ่มบุคคลที่ร่วมกันกระทำความผิดต่อสัตว์ไว้ในมาตรา 5 ที่กำหนดให้บุคคลที่กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ โดยเป็นการร่วมกันกระทำความผิด จะมีโทษปรับ 250 ของหน่วยการลงโทษ หรือโทษจำคุกเป็นเวลา 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นโทษที่เพิ่มขึ้นไม่ว่าทั้งในส่วนของโทษในส่วนของค่าปรับ หรือในส่วนของโทษจำคุก ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นการบัญญัติบทลงโทษที่ได้มีการคำนึงถึงความสำคัญของความรุนแรงและผลกระทบจากการกระทำที่เพิ่มขึ้นในเรื่องของการร่วมกันกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ของกลุ่มบุคคลที่ก่อให้เกิดบาดเจ็บหรือความทุกข์ทรมานต่อสัตว์ที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องปรามบุคคลที่มีแนวคิดในการตั้งกลุ่มเพื่อกระทำการอันเป็นการทารุณต่อสัตว์ ตลอดจนปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ

ในการกระทำทารุณกรรมต่อสัตว์ของนิติบุคคลที่พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 นั้น ได้กำหนดให้ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลต้องรับผิดชอบตามบทบัญญัติมาตรา 31 โดยมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่อย่างไรก็ตามโทษจำคุกตามมาตรา 31 นั้น ก็ยังไม่อาจนำมาใช้ลงโทษแก่นิติบุคคลได้ เนื่องจากลักษณะแห่งโทษไม่เปิดช่องให้สามารถลงโทษได้ อีกทั้งจะเห็นได้ว่ายังไม่มีบทบัญญัติบทลงโทษตามที่ลักษณะแห่งโทษจะเปิดช่องให้สามารถลงโทษ อาทิ โทษปรับ ที่รุนแรงขึ้น

สำหรับความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ของนิติบุคคล รวมทั้งโทษสำหรับผู้แทนของนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลที่ได้กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ในพระราชบัญญัติป้องกันทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 อยู่เลย ซึ่งหากเมื่อได้พิจารณาในส่วนของบทบัญญัติกฎหมายของต่างประเทศแล้วจะเห็นได้ว่ามีหลายประเทศในโลกที่มีบทบัญญัติกฎหมายให้นิติบุคคลที่กระทำการใดๆอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ย่อมต้องรับโทษที่เพิ่มขึ้นมากกว่าการกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ซึ่งกระทำโดยบุคคลธรรมดา อาทิ ประเทศออสเตรเลีย ที่ในกฎหมายของรัฐวิกตอเรีย ยังได้กำหนดอัตราโทษที่จะลงสำหรับผู้กระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ที่เป็นบุคคลธรรมดาแยกต่างหากจากผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งกฎหมายของรัฐวิกตอเรียได้กำหนดให้โทษสำหรับความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์นั้น หากผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา จะต้องรับผิดปรับไม่เกิน 120 หน่วยลงโทษ (penalty units) และ/หรือจำคุกเป็นเวลา 12 เดือน ส่วนความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลนั้น นิติบุคคลดังกล่าวจะต้องรับผิดปรับไม่เกิน 600 หน่วยลงโทษ (penalty units) หรือในกรณีของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งในพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์และการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (Act on Welfare and management Animals 1973) ได้กำหนดให้ผู้แทนนิติบุคคลที่กระทำการที่ขัดต่อมาตรา 44 ถึงมาตรา 47 ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว นอกจากผู้กระทำการดังกล่าวจะถูกลงโทษแล้ว นิติบุคคลจะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50 ล้านเยน หรือต้องระวางโทษปรับไม่เกินอัตราที่กำหนดในมาตรานี้ๆด้วย รวมทั้งในกรณีของประเทศฟิลิปปินส์ที่พระราชบัญญัติการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 1988 ก็ได้บัญญัติให้นิติบุคคลใดที่กระทำการอันเป็นการละเมิดข้อกำหนดในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวนี้ ผู้แทนของนิติบุคคลที่เป็นผู้มีอำนาจดำเนินการของนิติบุคคลดังกล่าวนี้ ย่อมจะต้องถูกลงโทษจำคุกอีกด้วย อันเป็นการแสดงให้เห็นว่ากฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะลงโทษนิติบุคคล รวมทั้งผู้แทนของนิติบุคคลนั้นที่ได้กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ให้เพิ่มขึ้นกว่าการกระทำการทารุณกรรมต่อสัตว์ซึ่งกระทำโดยบุคคลธรรมดา

4. ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการอื่นเพื่อที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหานี้ในเรื่องการทารุณกรรมสัตว์ซึ่งกระทำโดยนิติบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

ประเด็นปัญหานี้ในส่วนของมาตรการอื่นเพื่อที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหานี้ในเรื่องการทารุณกรรมสัตว์ซึ่งกระทำโดยนิติบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้น เห็นว่าส่วนใหญ่ประเทศต่างๆจะใช้มาตรการในการลงโทษปรับและโทษจำคุกเป็นหลัก ซึ่งหาได้มีความแตกต่างออกไปจากบทบัญญัติในการลงโทษของกฎหมายอาญาที่มีใช้บังคับอยู่แต่อย่างใด โดยยังมีได้มีการคำนึงถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงว่า การที่บุคคลใดได้กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์นั้น พฤติกรรมการกระทำของบุคคลนั้นอาจเป็นผลมาจากการมีปัญหาทางสภาวะของจิต อาทิ ความเกลียดชังในตัวสัตว์, การขาด

ความรู้ความเข้าใจในการดูแลสัตว์ที่ถูกต้อง อาทิ การไม่ทราบถึงวิถีแห่งการใช้ชีวิตตามธรรมชาติของสัตว์ หรือขาดซึ่งทัศนคติที่ดีต่อสัตว์เหล่านั้น อาทิ การมองว่าสัตว์เหล่านั้นเป็นสัตว์ที่จะนำมาซึ่งโชคร้าย เป็นต้น ฉะนั้นการที่กฎหมายมุ่งแต่เพียงลงโทษปรับหรือจำคุกแก่ผู้กระทำผิดเพียงอย่างเดียว จึงเป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุเท่านั้น หาใช้วิธีการในการที่จะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาคือต้นเหตุแห่งปัญหาแต่อย่างใด โดยเมื่อได้พิจารณาห้วงกฎหมายในส่วนของประเทศไทยแล้ว เห็นได้ว่ามีเพียงบทบัญญัติมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ที่เป็นมาตรการห้ามครอบครองสัตว์ เท่านั้น หาได้เพียงพอต่อการแก้ปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ ฉะนั้นการที่จะแก้ปัญหาคือต้นเหตุแห่งการทารุณกรรมสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น จึงควรมีมาตรการอื่นในการนำมาเป็นมาตรการทางเลือกนอกเหนือไปจากมาตรการในการลงโทษปรับและจำคุก ดังต่อไปนี้

4.1 มาตรการในการคุ้มครองสัตว์

1) มาตรการในการมีคำสั่งคุ้มครองสัตว์ (Protective Orders) กล่าวคือ การกำหนดให้ศาลมีอำนาจที่จะสามารถมีคำสั่งในการคุ้มครองสัตว์จากการกระทำในอนาคตที่จะเป็นการทารุณกรรม ละเลย หรือรบกวน ต่อสัตว์โดยผู้กระทำความผิดในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรกำหนด ซึ่งเป็นมาตรการที่ได้มีการบัญญัติขึ้นในกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของรัฐออสเตรเลียตะวันตก ในประเทศออสเตรเลีย

2) การริบสัตว์ซึ่งถูกทารุณกรรม (Forfeiture / Removal of Animals) ซึ่งเป็นการให้อำนาจศาลที่จะสามารถใช้ดุลพินิจแก่บุคคลที่ได้ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดแล้วว่า จะมีคำสั่งเพิ่มเติมให้ริบสัตว์ หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่ถูกยึดมา นอกเหนือไปจากการบังคับโทษอย่างอื่นตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งเป็นมาตรการที่ได้มีการบัญญัติขึ้นในกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของรัฐออสเตรเลียตะวันตก ในประเทศออสเตรเลีย

4.2 มาตรการในการบำบัดเยียวยาผู้กระทำความผิด

1) มาตรการในการประเมินและรักษาอาการทางจิต (Psychological or Psychiatric Evaluation and/or Counseling) กล่าวคือ ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดซ้ำเป็นครั้งที่ 2 เข้ารับการประเมินทางจิต และอาจถูกสั่งให้เข้ารับการรักษาอาการทางจิต เมื่อศาลได้พิจารณาจากผลการประเมินทางจิตนั้นแล้ว ทั้งนี้ผู้กระทำความผิดจะต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด ซึ่งเป็นมาตรการที่ได้มีการบัญญัติขึ้นในกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของมลรัฐโคโลราโด ในประเทศสหรัฐอเมริกา

2) มาตรการในการที่จะต้องบริการสังคม (Community Service) กล่าวคือ ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ที่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดทำงานบริการสังคมในช่วงระยะเวลาใดเวลา

หนึ่งตามที่ศาลเห็นสมควร ซึ่งเป็นมาตรการที่ได้มีการบัญญัติขึ้นในกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของรัฐเนวาด้า ในประเทศสหรัฐอเมริกา

3) มาตรการในการคุมประพฤติผู้กระทำความผิด (Probation) กล่าวคือ กำหนดให้ศาลอาจมีคำสั่งคุมประพฤติบุคคลที่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดในระยะเวลาตามที่ศาลเห็นสมควร และศาลอาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดนั้นเข้ารับคำปรึกษาและเข้าอบรมในการป้องกันทางอาชญากรรมสัตว์ภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติได้ นอกเหนือไปจากอำนาจศาลในการที่จะกำหนดโทษอื่นๆ สำหรับผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นมาตรการที่ได้มีการบัญญัติขึ้นในกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของรัฐคอนเนตทิคัต ในประเทศสหรัฐอเมริกา

4.3 มาตรการในเรื่องค่าใช้จ่ายระหว่างดำเนินคดี

มาตรการนี้เป็นมาตรการที่ได้มีการบัญญัติขึ้นในกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของรัฐออริกอน ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดมาตรการในการบังคับให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างมีการดำเนินคดีอาชญากรรมสัตว์ให้กับองค์กรหรือบุคคลซึ่งให้ที่พัก ดูแล และให้การรักษาทางการแพทย์แก่สัตว์ซึ่งถูกทารุณกรรมที่ได้รับมอบอำนาจตามกฎหมายให้ดูแล และเลี้ยงดูสัตว์นั้น ทั้งนี้ไม่ว่าสัตว์ตัวดังกล่าวจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม

4.4 มาตรการในการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เป็นเจ้าของสัตว์

มาตรการดังกล่าวนี้เป็นบทบัญญัติที่ได้มีการกำหนดขึ้นในกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของรัฐออริกอน ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดมาตรการในการให้ต้องชดใช้ค่าเสียหายทางแพ่ง (Restitution) แก่เจ้าของสัตว์(กรณีสัตว์นั้นมีเจ้าของ) ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำนั้น อาทิ ค่าใช้จ่ายในการรักษาสัตว์ ค่าตัวสัตว์ หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งรวมถึงค่าความเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงินด้วย อาทิ ค่าความเศร้าโศก ทุกข์ใจ เป็นต้น

ทั้งนี้หากได้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติต่างๆ ที่ได้เสนอแนะไปแล้วในข้างต้น เห็นว่าย่อมจะส่งผลให้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 นั้นมีสภาพบังคับที่เหมาะสมต่อความผิดที่บุคคลใดๆ ได้กระทำ รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือแก่ศาลในอันที่จะใช้อำนาจดุลพินิจกำหนดมาตรการอื่นเพิ่มเติม นอกเหนือไปจากการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิด เพื่อที่จะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหารุณกรรมสัตว์ในประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป